

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/historia-z-ipn/194707,Marcin-Krzysztofik-Ksiadz-Czeslaw-Sadlowski-Kaplan-niezlomny.html>

27.02.2026, 02:03



Marcin Krzysztofik: Ksiądz Czesław Sadłowski. Kapłan niezłomny

Ksiądz Prałat Czesław Sadłowski jest jednym z wielu duchownych katolickich, którzy przez swoją działalność stali się prawdziwymi autorytetami dla licznych środowisk. Jego niezłomna postawa, zarówno w sprawie budowy kościoła w Zbroszy Dużej koło Grójca, jak również przy powstawaniu struktur opozycyjnych w środowisku wiejskim, wprawiała w wściekłość najwyższe władze PRL.

05.12

[Kościół Opozycja w PRL Ruch ludowy](#)

Czesław Sadłowski urodził się 5 grudnia 1938 r. w Malinówce w powiecie suwalskim. Był najstarszym z pięciorga dzieci Jana i Anieli z Budzińskich. Na początku 1939 r. przyjął chrzest w parafii pod wezwaniem św. Jakuba Apostoła w Bakalarzewie (ob. woj. podlaskie). Po agresji III Rzeszy, a następnie Związku Sowieckiego na Polskę w 1939 r., rodzinna miejscowość znalazła się pod okupacją niemiecką. Z tego tragicznego okresu w pamięci przyszłego księdza wyryła się scena popędzenia kijem jego matki przez jednego z Niemców.

W 1944 r. rodzina została wysiedlona z Malinówki, która przez cztery miesiące stała się miejscem walk frontowych. Sadłowsky, z uwagi na spalenie rodzinnych zabudowań podczas ich trwania, przenieśli się do pobliskiego Borawskiego Małego (ob. woj. warmińsko-mazurskie), gdzie otrzymali ponemieckie gospodarstwo. Okres pobytu wojsk sowieckich również zapadł w pamięci kilkuletniemu wówczas chłopcu. Jak wspominał po latach, dwóch czerwonoarmistów przemocą zabrano ostatnie dwa worki ziemniaków z jego domu, przeciwko czemu próbował protestować wujek. Wówczas żołnierze sowieccy kazali wszystkim domownikom stanąć przy stodole, a następnie – dla postrachu – uporzekli ich egzekucję, strzelając nad głowami przerażonej rodziny.

W 1952 r. Czesław Sadłowski ukończył szkołę powszechną w Borawskim (ob. woj. warmińsko-mazurskie), lecz nie został przyjęty do szkoły średniej ze względu na złe, w rozumieniu nowej, komunistycznej władzy, pochodzenie – uznano, że pochodził z kułackiej rodziny. Edukację mógł kontynuować tylko w szkole zawodowej, gdzie trafił do klasy ze specjalizacją murarz-zdun. Jak po wielu latach przyznawał, nabyta wtedy wiedza okazała się niezwykle przydatna w trakcie prac przy budowie kościoła w Zbroszy Dużej (ob. woj. mazowieckie). Z powodu choroby matki musiał wrócić do pracy w rodzinnym gospodarstwie. Jednocześnie zatrudnił się w firmie budowlanej, a następnie w Rejonie Dróg Publicznych w Olecku (ob. woj. warmińsko-mazurskie).

Msza w foliowym namiocie

W 1958 r. wstąpił do Niższego Seminarium Duchownego początkowo w Nysie (ob. woj. opolskie), a później w Warszawie. W 1961 r. rozpoczął formację w Wyższym Metropolitalnym Seminarium Duchownym w Warszawie. Świecenia kapłańskie przyjął z rąk prymasa Polski, kardynała Stefana Wyszyńskiego 6 czerwca 1967 r. w archikatedrze Św. Jana w Warszawie.

Ks. Sadłowski w 1967 r. został skierowany do parafii w Jasieńcu koło Grójca na Mazowszu. Do jego obowiązków należało m.in. nauczanie religii w Zbroszy Dużej (gm. Jasieniec) oddalonej od

kościół parafialnego o około 10 km. Wkrótce kierowana przez duszpasterza miejscowa społeczność rozpoczęła starania o możliwość odprawiania mszy właśnie w tej miejscowości.

► [Czytaj całość na portalu przystanekhistoria.pl](#)

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

Kościół, Opozycja w PRL, Ruch ludowy

Artykuł